

Bloedvergiftiging door *Ornithobacterium rhinotracheale*

Ornithobacterium rhinotracheale (O.r.) is een bacterie die bekend is als veroorzaker van luchtwegproblemen zoals luchtzakontsteking en longontsteking en waarvan de restverschijnselen bij de slacht als kaasachtige proppen worden aangetroffen. Antibioticumbehandelingen geven vaak onvoldoende resultaat. De belangrijkste economische schade van infecties is de verhoogde afkeur aan de slachtlijn. De afgelopen jaren lijkt O.r. minder voor te komen.

In mei 2020 stelde GD een bijzonder ziektebeeld vast bij drie vleeskuikenkoppels (twee bedrijven). Het betrof een bloedvergiftiging door infectie met O.r.: een sectiebeeld met vergrote milt en lever en geen afwijkingen in luchtzakken en longen. De koppels hadden verhoogde uitval met een acuut ziekteverloop. Antibioticumbehandeling leidde tot verminderde uitval. Er werden geen andere bacteriën gekweekt en (gifstoffen van) *Clostridium botulinum* werden niet aangetoond. Onderzoek naar diverse virale ziekteverwekkers (waaronder AI) verliep negatief (de ziekteverwekkers werden niet aangetoond). Er zijn geen epidemiologische verbanden tussen de twee bedrijven gevonden. Bij beide bedrijven bleef het niet beperkt tot dit ene geval, maar werd bij een volgend koppel opnieuw bloedvergiftiging door O.r. aangetoond.

Het is bekend dat O.r. incidenteel ook in andere organen dan de luchtzakken of longen ontstekingen kan veroorzaken, bijvoorbeeld in gewrichten en het schedeldak. In de literatuur wordt echter geen melding gemaakt van O.r.-stammen die bij een ziekteproces zijn betrokken waarin geen respiratoir ziektebeeld wordt waargenomen, maar bloedvergiftiging veroorzaken.

Update situatie hoogpathogene aviaire influenza (HPAI)

In oktober 2020 werd hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) van het type H5N8 aangetoond bij wilde vogels. Korte tijd later werden ook klinische gevallen van HPAI gevonden bij commercieel pluimvee. In het Veekijkernieuws van januari 2021 (zie <https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Diergezondheid/Monitoring/Hoofdpunten-Monitoring-Pluimvee>) maakte GD melding van de klinische verschijnselen die na infectie met dit virus bij verschillende diertypen werden gezien. Op het moment van schrijven zijn er elf gevallen van HPAI vastgesteld bij zowel legkippen, vleesvermeerderingskippen, vleeskuikens, kalkoenen als vleeseenden. Het laatste geval was in februari (zie tabel 1 op pagina 2). Het betrof tienmaal een infectie met H5N8 en eenmaal een infectie met een daaraan verwante H5N1. Daarnaast werd nog een infectie met laagpathogene H5N2 vastgesteld. Uit gegevens van het WBVR blijkt dat het HPAI-virus nog steeds circuleert in wilde vogels. Het risico op besmetting vanuit de wilde vogelpopulatie wordt dan ook nog steeds ingeschat als hoog.

Via Veekijkernieuws houden wij u elk kwartaal op de hoogte van nieuws uit de monitoring van diergezondheid bij pluimvee. Mocht er tussendoor iets belangrijks spelen dan sturen wij u daarover een e-mail.

Aanmelden sectiemateriaal

U kunt dieren bij GD 24 uur per dag, 7 dagen per week aanmelden voor pathologisch onderzoek. Dit kan via www.gddiergezondheid.nl/ ophaaldienst of via 0900-2020012. Wij halen dieren die 's avonds voor 22.00 uur zijn aangemeld de eerstvolgende werkdag op. Belt u 's ochtends? Dan bekijkt de planner of de opdracht nog in de route past. Voor een optimaal onderzoek is het van belang een goede en volledige anamnese toe te voegen en dieren in te sturen die representatief zijn voor de problemen waar u een antwoord op wilt hebben.

Tabel 1. Besmettingen met hoog- en laagpathogene AI bij commercieel pluimvee in Nederland vanaf 2020 t/m maart 2021

Plaats	Pluimveetype	Type	Datum uitslag
Sint-Oedenrode	Leghennen (LLZ+LLU)	HPAI-H5N8	19-02-2021
Moergestel	Kalkoenen	HPAI-H5N8	05-01-2021
Buitenpost	Vleesvermeerdering	HPAI-H5N1	15-12-2020
Den Bommel	Leghennen (LLB)	LPAI-H5N2	09-12-2020
Sint Annaparochie	Vleeskuikens	HPAI-H5N8	07-12-2020
Maasland	Pluimvee	HPAI-H5N8	05-12-2020
Hekendorp	Leghennen (LLZ)	HPAI-H5N8	22-11-2020
Witmarsum	Vleeskuikens	HPAI-H5N8	21-11-2020
Terwolde	Vleeseenden	HPAI-H5N8	13-11-2020
Lutjegast	Leghennen (LLZ+LLU)	HPAI-H5N8	10-11-2020
Puiflijk	Leghennen (LLZ)	HPAI-H5N8	05-11-2020
Altforst	Vleesvermeerdering	HPAI-H5N8	29-10-2020

LLZ= leghennen zonder uitloop; LLU= leghennen met uitloop; LLB= biologische leghennen.

Oorzaken van buikvliesontsteking en bloedvergiftiging bij leghennen

Buikvliesontsteking blijft de meest voorkomende bevinding bij leghennen die zijn doodgegaan. Hoewel diverse factoren de kans verhogen dat een hen dit probleem krijgt (predisponerende factoren) zoals stress en virale infecties (bijvoorbeeld IB) is het vaak een bacteriële infectie die het dier uiteindelijk de das omdoet. Hier geven we een overzicht van de bacteriën die werden gekweekt in de afgelopen drie jaar bij hennen met een buikvliesontsteking of bloedvergiftiging. In bijna 85 procent van de gevallen wordt *Escherichia coli* aangetoond. Niet weergegeven in de tabel zijn incidentele bevindingen zoals *Salmonella* Enteritidis en *S. Pullorum* die ieder twee keer werden gevonden in deze drie jaar.

Vlekziekte en vogelcholera

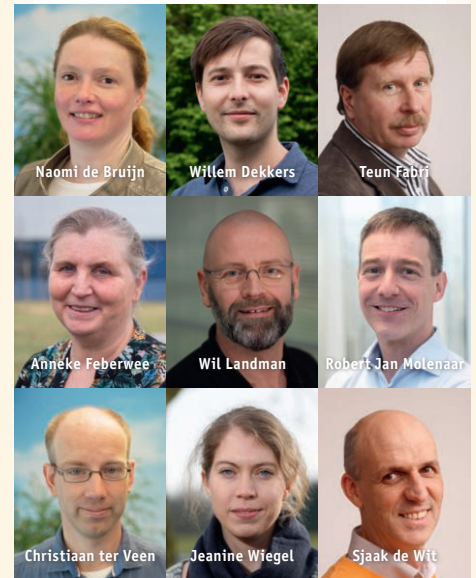
Erysipelothrix rhusiopathiae (de veroorzaker van vlekziekte) werd in 6,4 procent aangetoond en *Pasteurella multocida* (de veroorzaker van vogelcholera) in 5,6 procent. Hoewel dit niet veel lijkt, is de klinische impact van deze ziektekiemen vaak groot voor de betreffende koppels, vooral in het geval van vlekziekte. Over de jaren heen is er geen duidelijke trend zichtbaar, ze lijken vrij stabiel voor te komen. Wel is er een seizoenseffect bij vlekziekte, waarbij mogelijk de trek van ongedierte vanuit het veld naar de stallen in sommige jaargetijden een rol kan spelen.

Tabel 2. De zes meest gekweekte bacteriesoorten bij sectie op hennen met buikvliesontsteking en/of bloedvergiftiging zijn weergegeven. In 2018 t/m 2020 werd bij 450 inzendingen van leghennen buikvliesontsteking en/of bloedvergiftiging vastgesteld en per bacterie is aangegeven in hoeveel procent van deze secties de kiem werd aangetoond (Bron: GD-pathologie)

Bacterie	Secties leghennen in 2018-2020 met buikvliesontsteking en/of bloedvergiftiging (n=450)
<i>E. coli</i>	84,7%
<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>	6,4%
<i>Pasteurella multocida</i>	5,6%
<i>Gallibacterium anatis</i>	3,1%
<i>Enterococcus</i> spp.	2,2%
<i>Streptococcus</i> spp.	0,9%

Bel de Veekijker

Op werkdagen kunt u rechtstreeks contact opnemen met de Veekijker: 0900 - 710 00 00. Via het keuze-menu kiest u de diersoort waar u informatie over wilt hebben. Het team Pluimvee is bereikbaar tussen 08.30 en 17.00 uur (spoedgevallen 24/7).

Het Veekijkerteam Pluimvee

Diergezondheidsbarometer pluimvee 2020

Ziekte/aandoening/ gezondheidskenmerk	Korte omschrijving (aantallen op bedrijfsniveau)	1 ^e kw. 2020	2 ^e kw. 2020	3 ^e kw. 2020	4 ^e kw. 2020	TREND (OVER 2 JAAR)
Artikel 15 GWWD-aandoeningen (ziekten die genoemd zijn in artikel 3 en 7 van de 'Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten, zoönosen en TSE's')						
Aviaire influenza in Nederland (H5/H7) <small>(Bron: GD, WBVR, Rijksoverheid)</small>	HPAI (H5/H7):	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond	H5N1: 1 bedrijf H5N8: 8 bedrijven	↑
	LPAI (H5/H7):	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond	H5N2: 1 bedrijf	-
	Serologie (eerste detectie in koppel): (Antistoffen tegen H5/H7)	2 koppels	Niet aangetoond	Niet aangetoond		-
Aviaire influenza in Europa (H5/H7) <small>(Bron: OIE)</small>	HPAI (H5/H7):	H5N8: Diverse landen H5: Oekraïne	H5N8: Bulgarije en Hongarije	H5N8: Rusland H5N5: Rusland	Diverse typen in diverse landen	↑
	LPAI (H5/H7):	Denemarken: H5N1	Italië: H5N3 en H7N1	Niet aangetoond	België: H5 Italië: H5 VK: H5N2	-
NCD in Nederland <small>(Bron: GD, OIE)</small>	Commercieel pluimvee	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond	-
NCD in Europa <small>(Bron: GD, OIE)</small>	Commercieel pluimvee	Geen OIE- meldingen	Macedonië: 1	Geen OIE- meldingen	Geen OIE- meldingen	-
<i>M. gallisepticum</i> ^A <small>(Bron: GD)</small>	Serologische monitoring GD:					
	Reproductiesector:	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven	-
	Opfok-leghennen:	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven	-
	Leghennen:					
	- niet gevaccineerd en besmet:	1 bedrijf	2 bedrijven	0 bedrijven	1 bedrijf	-
	- gevaccineerd en besmet:	4 bedrijven	5 bedrijven	2 bedrijven	4 bedrijven	↓
	Kalkoenen:	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven	-
Meldingen in EWS^c op basis van positieve serologie en/of vrijwillig PCR-onderzoek:						
Leghennen:	4 bedrijven	7 bedrijven	1 bedrijf	3 bedrijven	↓	
Niet-commercieel gevogelte	-	2 inzenders	-	3 inzenders	↑	
<i>M. synoviae</i> ^B <small>(Bron: GD)</small>	Serologische monitoring en/of dPCR GD:					
	% bedrijven positief t.o.v. onderzochte bedrijven					
	Reproductiesector-vlees (incl. opfok):	0%	0%	0%	0%	-
	Opfok vleesvermeerdering:	8%	2%	4%	6%	-
	Vleesvermeerdering:	26%	32%	29%	30%	↑
	Reproductiesector-leg (incl. opfok, m.u.v. LV):	0%	0%	0%	0%	-
	Legvermeerdering:	3%	6%	13%	15%	-
	Opfok-leghennen:	35%	15%	21%	21%	-
	Leghennen:	76%	71%	72%	75%	-
	Kalkoenen:	10%	7%	24%	15%	-

Ziekte/aandoening/ gezondheidskenmerk	Korte omschrijving (aantallen op bedrijfsniveau)	1 ^e kw. 2020	2 ^e kw. 2020	3 ^e kw. 2020	4 ^e kw. 2020	TREND (OVER 2 JAAR)
--	---	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	------------------------

Salmonellose (niet-zoönotische salmonella) (Bron: GD)

<i>Salmonella arizonae</i>		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
<i>Salmonella Gallinarum</i> (SG)		Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond	-
<i>Salmonella Pullorum</i> (SP)		Niet aangetoond	Leghennen: 1 bedrijf	Niet aangetoond	Niet aangetoond	-

Artikel 100 GWWD aandoeningen (ziekten die genoemd zijn in artikel 10 van de 'Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten, zoönosen en TSE's')

Campylobacteriose	Geen data beschikbaar	-	-	-		N.v.t.
-------------------	-----------------------	---	---	---	--	--------

Salmonellose (zoönotische salmonella) (op koppelniveau) (Bron: NVWA)

S. Enteritidis	Reproductie:	9 koppels	0 koppels	1 koppel	3 koppels	-
	Opfoklegghennen:	0 koppels	0 koppels	0 koppels	0 koppels	-
	Leghennen:	10 koppels	7 koppels	6 koppels	6 koppels	↓
S. Typhimurium	Reproductie:	1 koppel	0 koppels	3 koppels	0 koppels	-
	Opfoklegghennen:	0 koppels	0 koppels	0 koppels	0 koppels	-
	Leghennen:	0 koppels	0 koppels	0 koppels	0 koppels	-
Overige salmonella's (S. Hadar, S. Infantis, S. Java, S. Virchow)	Reproductie:	0 koppels	S.I.: 1 koppel	S.I.: 5 koppels	S.H.: 1 koppel	↑
			S.H.: 1 koppel	S.J.: 3 koppels		

Overige OIE-lijst-aangifteplichtige pluimveeziekten in Nederland

Aviaire chlamydia (Bron: GD)		Niet aangetoond bij GD	Niet aangetoond bij GD	Niet aangetoond bij GD	Niet aangetoond bij GD	-
Gumboro (IBD) (Bron: GD; EWS)	Meldingen in EWS^c: Vleeskuikens:	6 bedrijven	7 bedrijven	10 bedrijven	4 bedrijven	↓
Infectieuze bronchitis (IB) (Bron: GD)	Meest aangetoonde types bij GD: Vleeskuikens:	D388	D388	D388	D388	
	Leghennen:	4-91/D388/ D181	4-91/D388/ D181	D388/4-91	4-91	
Infectieuze laryngotracheïtis (ILT) (Bron: GD; EWS)	Meldingen in EWS^c: Vleesvermeerdering:	2 bedrijven	-	-	-	-
	Vleeskuikens:	-	1 bedrijf	-	2 bedrijven	-
	Leghennen:	1 bedrijf	-	-	-	-
	Niet-commercieel gevogelte:	1 inzender	-	1 inzender	2 inzenders	-
Turkey Rhinotracheïtis (TRT) (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD: Vleeskuikens:	1 bedrijf	4 bedrijven	4 bedrijven	1 bedrijf	
	Leghennen:	-	-	-	1 bedrijf	

>>

- ↑ Stijging of sterke stijging
- ↑ Geringe stijging
- Situatie onveranderd
- ↓ Geringe daling
- ↓ Daling of sterke daling

Vervolg tabel

Ziekte/aandoening/ gezondheidskenmerk	Korte omschrijving (aantallen op bedrijfsniveau)	1 ^e kw. 2020	2 ^e kw. 2020	3 ^e kw. 2020	4 ^e kw. 2020	TREND (OVER 2 JAAR)
Overige pluimveeziekten						
Infectieuze Coryza (<i>Avibacterium paragallinarum</i>) (Bron: GD;EWS)	Meldingen in EWS^C:					
	Leghennen:	4 bedrijven	4 bedrijven	8 bedrijven	3 bedrijven	↓
	Niet-commercieel gevogelte:	1 inzender	2 inzenders	3 inzenders	5 inzenders	↑
Vlekziekte (<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>) (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD (nieuwe besmettingen):					
	Leghennen:	6 bedrijven	2 bedrijven	Niet aangetoond	Niet aangetoond	↓
<i>Pasteurella multocida</i> (Bron: GD)	Aangetoond bij sectie:					
	Legvermeerdering:	-	-	-	1 bedrijf	-
	Leghennen:	4 bedrijven	4 bedrijven	0 bedrijven	2 bedrijven	-
	Niet-commercieel gevogelte: <i>Geen meldingen aan de NVWA</i>	-	-	-	1 inzender	-
Histomonosis (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD:					
	Reproductie (vleessector):	2 bedrijven	3 bedrijven	6 bedrijven	11 bedrijven	↑
	Reproductie (legsector):	1 bedrijf	-	-	1 bedrijf	-
	Opfok-leghennen:	-	2 bedrijven	-	1 bedrijf	-
	Leghennen:	1 bedrijf	2 bedrijven	5 bedrijven	1 bedrijf	↑
	Niet-commercieel gevogelte:	-	-	-	2 bedrijven 1 inzender	-

- ↑ Stijging of sterke stijging
- ↑ Geringe stijging
- Situatie onveranderd
- ↓ Geringe daling
- ↓ Daling of sterke daling

A Gebaseerd op serologische monitoring
B Gebaseerd op serologische monitoring en/of de differentiërende M.s.-PCR
C Early Warning Systeem

Monitoring Diergezondheid

Sinds 2002 voert Royal GD de diergezondheidsmonitoring in Nederland uit in nauwe samenwerking met onder andere de diersectoren, het bedrijfsleven, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld waarbij het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij Royal GD ligt. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. Samen werken we aan diergezondheid in belang van dier, dierhouder en samenleving.